

Les vides de Rita Barberà Nolla

OPINIÓ

NI GRAN ALCALDESSA NI ICONA DE
LA CORRUPCIÓ PER ANTONOMÀSIA.
LA FIGURA I SIGNIFICACIÓ DE RITA
BARBERÀ SÓN MOLT MÉS MATISADES
DEL QUE ENS CONTEN DES DEL
CONSENS MEDIÀTIC

Rita Barberà ha estat la gran alcaldessa de València de la restauració democràtica que va començar després de la mort de Francisco Franco. La seua sobtada mort permet reflexionar sobre el procés de simplificació, de vegades molt injust, amb què les nostres societats bastim els consensos públics entorn de les obres i la significació dels personatges públics. Si passem les diferents vides de Barberà a partir de la construcció del relat mediàtic, tenim una primera època que es correspondria amb la idea que, almenys durant molts anys, va ser “una gran alcaldessa”. Hi hauria després, en canvi, un segon període en què va passar a ser identificada com a símbol màxim de la corrupció a Espanya.

Aquestes dues imatges simplificadores han estat força més potents i sòlides, és cert, a la resta de l'Estat que no pas a València, on la visió i el judici sobre Rita Barberà han estat sempre més matisats i, és clar, ajustats. Però sembla que han quallat, fins al punt que després de la seua mort han passat a ser foses, i han consolidat un relat dominant on tindriem a la vegada una gran alcaldessa, que, això sí, era part d'un entramat institucional i polític totalment corrupte que es va conèixer només cap a la fi del seu mandat. Semblaria, doncs, que pels mitjans de comunicació és perfectament possible, a l'Espanya dels nostres dies, ser a la vegada un gran gestor públic, si no el millor de tots, i epicentre icònic de la corrupció generalitzada a les institucions. Així de peculiars som els espanyols i, sobretot, així d'exòtica dins el marc europeu alfabetitzat és la construcció dels consensos mediàtics que ens arriben des dels grans mitjans de Madrid i les seues tertulietes.

Faríem bé de començar a explicar des de la humil perifèria que no, que aquest relat no sols no és coherent sinó que és

directament fals. Ni Rita Barberà va ser una gran alcaldessa, sinó més aviat una gestora prou mediocre; ni Rita Barberà representa de manera particularment dramàtica o escandalosa els usos i costums imperants a la democràcia espanyola en matèria de corrupció, sinó més aviat una versió petita i *de províncies* de problemes que són molt més greus i respecte als quals ens aniria molt millor a tots si començàrem a entendre, d'una vegada, on estan radicats.

Barberà va ser una alcaldessa, com ja s'ha dit, tirant a mediocre. Va encadenar majories absolutes, però convé recordar que ho va fer en una època en què, per una sèrie de raons sociològiques, polítiques i econòmiques, la societat valenciana (i l'espanyola) apostava per un determinat model i molt probablement hauria votat igualment per qualsevol altra persona del PP en proporcions molt semblants. En tenim la prova, de fet, simplement mirant al nostre voltant. En tot cas, una hipotètica força electoral imparabile només no fa una gran alcaldessa. El llegat de la Va-

ANDRÉS
BOIX PALOP

@Andres_Boix

lència de Rita no fa el pes: un falsari i buit que bonica està València que simplement xuplava roda del progrés natural del país de les últimes dècades i una deixadesa urbanística patent al *caloret* del PAI mentre els ciutadans gaudien dels efectes de les grans transformacions de fons (lilit del Túria, passeig marítim, infraestructures als barris) dissenyades i en molts casos executades abans de la seua arribada. Quan va marxar, la ciutat havia perdut dues dècades en el seu procés de modernització i europeïtzació per aquesta manca de visió. Costarà recuperar l'endarreriment.

Aquest és el principal retret que se li pot i deu fer a Barberà. No la corrupció, que ha estat present a València i en la seua gestió en unes proporcions molt semblants a les que són habituals a tot Espanya, perquè depèn de regles (de contractació, urbanístiques...) i usos (amb el personal, amb les relacions amb els poders econòmics) absolutament comuns a tot l'Estat i que, de fet, a les administracions locals i autonòmiques s'han calcat de les dinàmiques estatals. Que ningú vulga comentar el que passa, que és tan senzill com que hi ha corrupció a més escala allà on hi ha més diners en joc, malgrat l'entestament dels mitjans de comunicació a apuntar les bateries contra ajuntaments i autonomies de la perifèria, no amaga una realitat ben senzilla: icona de la corrupció a Espanya és que el tresorer del gran partit polític del país tinga milions d'euros en comptes corrents repartits per tot el món i que encara ningú haja explicat d'on han eixit. Ni ganes, tampoc, de preguntar-ho. Al capdavant, si ja tenim una icona per antonomàsia de la corrupció, quina necessitat hi ha de posar-se a furgar coses desagradables i que no deixarien bé als que s'ajunten a les reunions i besamans del Palau d'Orient?

Professor de dret administratiu a la Universitat de València